

30 oktober 2022

Preek van de Leek – Rutger Verhoef

Aan tafel. Een verloren concept. Hedendaags verwarm ik mijn eten in een elektrische doos om vervolgens met het bord op mijn schoot naar een scherm te kunnen staren. De tafel zelf is niet langer noodzakelijk. Vroeger was dat anders..

Aan de tafel werd gegeten, en pas verlaten als je je bord leeg had. Aan tafel werd ook gewerkt. Als dorpskapster was dat namelijk de plek voor mijn moeder om haar klanten, mijn dorpsgenoten en familie, te ontvangen. Er werd gestudeerd, gespeeld, gelezen.. maar boven dit alles had de tafel bij ons ook een véél belangrijkere functie.

Als kleine jongen herinner ik mij de vele mensen uit het dorp die bij ons op een normale zaterdag middag aan de tafel voor de spiegel in de kleine voorkeuken op bezoek kwamen. Ik herinner mij dan ook nog goed hoe ik dan opgedragen werd om de stoelen uit de andere kamer te pakken omdat er onvoldoende zit-plek was in die kleine keuken. Vreemd genoeg kwam het zelden bij hen voor om in plaats van de stoelen misschien het gezelschap van kamers te verplaatsen. Wellicht dat de knusheid van de compacte ruimte daar toe de reden was.

Desalniettemin waren deze momenten vaak wel een hoogtepunt, want naast een simpel babbeltje werd er ook gedebatteerd. Haast onvermijdelijk met een man als mijn vader aan tafel. Zo weet ik nog goed hoe Jaap Dickhout geregeld langskwam om een discussie te ontketenen over verscheidene politieke standpunten, en dit allemaal onder de mom van een 'kopje koffie'. Ook al raakte de discussies soms verhit, ging Jaap altijd met een glimlach terug op zijn fiets naar huis en konden we hem na een week of twee weer terug verwachten.

Zoals dat er veel mensen bij mijn ouders thuis kwamen, kwamen wij ook veel bij de mensen thuis. Soms ging ik met mijn ouders, maar geregeld ook alleen. Ik durf te wedden dat ik ruim 80 of 90% van de huizen in Holysloot ook van de binnenkant heb mogen zien. Uiteraard was er altijd een klein percentage die liever geen kleine onderdeur met modder aan zijn schoenen over de vloer hadden. Mijn reputatie liep dan ook soms ver voor mij uit.

Ondanks dat men vaak naar mij refereerde als de zoon van Linda en Gerrie Verhoef, het neefje van Karel of het broertje van.. één van mijn vele zussen, doe ik graag geloven dat ik ook mijn eigen identiteit had. Voor sommigen van mijn dorpsgenoten was ik een kwajongen met niets meer dan streken achter de hand, voor anderen dat jochie dat maar altijd met zijn schepnetje de sloten afstruinde. En hoewel die relaties tussen mij en die dorpsgenoten zowel slecht als goed konden zijn, waren hun voor het grootste gedeelte van mijn jeugd ondenkbaar uit mijn gelukkige ervaringen van het dorp.

Nog niet lang geleden wandelde ik met mijn vriendin, Tamar, door het dorp. Vrijwel huis voor huis kon ik de namen noemen van veel van de voorgaande eigenaren of eigenaressen. Achteraf vroeg zij aan mij of al deze mensen familie van mij waren, omdat ik ze vaak benoemde als 'Ome Cor' of 'Tante Rins'. Ik legde haar uit dat dit voor mij – voor ons – gebruikelijk was, en meer een teken van respect. Toch bekende ik aan haar dat het stiekem ook wel een beetje voor mij aan voelde als familie, hoe cliché dat ook mag klinken. Dit waren mensen die voor een groot deel van mijn leven toch een soort onvoorwaardelijke zorg over mij hadden gedragen.

Nu de jaren zijn verstreken is er het één en ander hetzelfde gebleven. Zo ben ik zo nu en dan nog steeds die jongen die met zijn schepnetje de sloten afstruint. En als ik 's middags door mijn raam het pleintje op kijk naar de jongelui die daar aan het spelen zijn, zoals ik met mijn vrienden vroeger deed, voel ik toch nog de verantwoordelijkheid om een oogje in het zeil te houden.

Maar er is ook veel veranderd. Er zijn een hoop mensen over de jaren verdwenen. Er zijn mensen overleden waarvan je de kenmerkende namen tegenwoordig steeds minder hoort, maar die vroeger frequent het onderwerp waren van de vele onderlinge gesprekken. Ook veel van de mensen waar mee ik mee opgroeide zijn verhuist omdat het financieel niet realistisch was om op het dorp een eigen plek te kunnen vinden.

Ik heb door gehad hoe mijn leeftijdsgenoten van het dorp zich met de jaren steeds minder en minder verbonden voelde met Holysloot en de mensen die daar wonen. Iets dat ik met veel zekerheid durf te bestempelen als een natuurlijk onderdeel van het volwassen worden. De drang om je vleugels uit te slaan en het nest te verlaten, en dat men daarvoor redenen probeert te verzinnen om dat goed te kunnen praten. Of misschien is het verloop ook wel logisch, want de dingen en personen waar zij een band mee hadden worden met de jaren minder. Zo liep ik laatst door de oostkant van het dorp waar de schuur van Cor Schoon (een beruchte speelplek van mijn generatie vroeger) compleet van de bodem geveegd was.

Toch deelde ik dit gevoel nooit, want ik zag hoe ook nieuwe dorpingen een positieve bijdrage kunnen leveren aan het dorpsgevoel en hoe het verdwijnen van iconische dorpshuizen eigenlijk een noodzakelijke verandering zouden kunnen zijn. Mijn interacties met mijn nieuwe dorpsgenoten waren over het algemeen altijd ook vrij positief, maar toch was er iets dat mij nooit helemaal op mijn gemak stelde.

De identiteit die ik mij vroeger inbeelde was samen met de mensen die dat in stand hielden verdwenen. Waar ik als een soort van bekend persoon in eigen kring door het dorp kon lopen ben ik voor veel dorpingen hedendaags onherkenbaar. Uiteraard begrijp ik dat ik over de jaren flink veranderd ben, en dat ik mijn gezicht minder laat zien als toen, maar waar je vroeger slechts je naam hoefde te noemen vereist het tegenwoordig een hele uitleg om je te introduceren. Iets wat ik persoonlijk alleen maar gewend was als ik bij mijn zussen die in de grote stad woonden logeerde.

En als ik dan de lezingen uit de bijbel lees, dan herken ik het verhaal waar Jezus na jaren terugkeert naar Nazareth en daar ontvangen wordt als slechts een extensie van zijn familie. Waar zijn overwicht als het ware verdwijnt onder het aanzien van de dorpingen, omdat hij in hun ogen niets meer was dan de timmermanszoon.

Herkenbaarheid, persoonlijkheid, gebondenheid, communiteit en vertrouwen zijn gevoelens die ik tegenwoordig geringer ervaar dan vroeger. En hoewel het in de eerste oogopslag niet altijd zichtbaar is, weet ik dat ik uit het dorp niet de enige ben met dit gevoel van gebrek. Het wordt geuit. Buiten woorden uit het zich ook daden: Aan- en afwezigheid. Activiteit en nalatigheid. Mensen die vasthouden maar ook loslaten. Het heeft de vorm van een stil protest.

Ook merk ik hoe daar soms met onbegrip op gereageerd kan worden. Zowel door nieuwe als oude dorpsgenoten. Dit was dus ook mijn realiteit, waar ik mijzelf distantieerde van de mening van mijn leeftijdsgenoten merk ik nu dat ik toch aan de zelfde kant van de streep begin te staan. Waar Holysloot toch jaren vrij geïsoleerd is gebleven – tot aan de jeugd van mijn vader aan toe – staat het nu open voor de wereld, en zoals de wereld veranderd, veranderd ook de wereld van dit kleine dorp. De grote angst dat met verandering dingen verdwijnen zou ook voor ons dorp kunnen gelden.. –

want het dorp verdwijnt niet alleen als de mensen het dorp verlaten, maar ook als het dorp de mensen verlaat..

Desondanks hoop ik dat als ik misschien in een nabije toekomst het dorp kom te verlaten, en over enkele jaren zal wederkeren met mijn kind, dat ook onze tafel het begin zal zijn van zijn of haar gelukkige herinneringen.

Zegen

Ik heb hoop dat de tijd ons wantrouwen ongelijk zal geven,

En dat met de jaren ons inzicht wordt verreikt.

Ik heb hoop dat het verleden ons stuurt naar een beter streven,

En dat met de juiste gebaren ook het meeste wordt bereikt.

Ik heb hoop dat dit ongelijk niet blijft hangen bij een moment van idee,

Hopelijk brengt de realisatie ook zijn daden met zich mee.

Naast hoop heb ik geloof dat de tijd ons wel zal sturen,

Want van de meesters is de tijd het wijst al moet het soms lang duren.

Dus ik vraag u allen om veel geduld,

Ook al lijkt dit soms een moeilijk project,

Met de tijd wordt alles verhuld,

En vieren wij allen het neveneffect.

Bedankt..

Rutger Verhoef